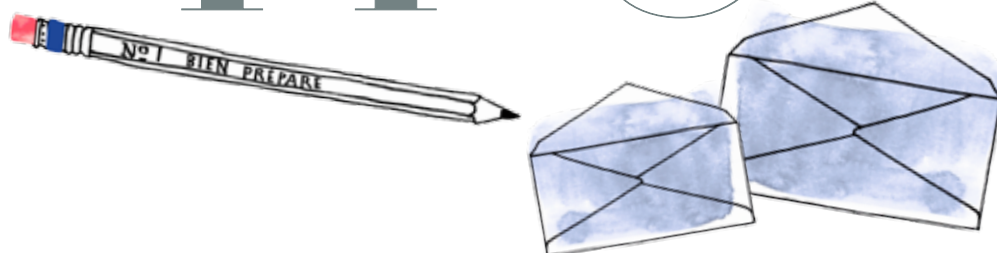

Solliciteren in ZEVEN stappen

**TOE AAN EEN NIEUWE UITDAGING? OF GRAAG
WEER AAN HET WERK NA EEN PAAR JAAR VOOR DE
KINDEREN THUIS GEBLEVEN TE ZIJN? VOLG DEZE
ZEVEN STAPPEN EN VIND DIE DROOMBAAN.**

Tekst: Marlies Jansen en Laura van der Meer. Illustraties: Deborah van der Schaaf

---

Stap 1

WAT WIL IK NOU ECHT

WAAR BEN JE GOED IN?

Het klinkt zo makkelijk: even op een rijtje zetten waar je goed in bent en wat je nog zou willen leren of doen. Helaas blijkt het vaak moeilijk onszelf van een afstand te bekijken en vervolgens op te sommen welke kennis, vaardigheden en eigenschappen we bezitten. Ons eigen kader en onze denkpatronen zitten daarbij in de weg. Gelukkig zijn er veel hulpmiddelen om iemands kwaliteiten en persoonlijkheid scherp te krijgen. Er zijn tal van

boeken en websites (zie kader) met daarop verschillende tests om dit alles gestructureerd in kaart te brengen.

Het helpt ook om anderen te vragen hoe zij tegen u aankijken of ze zelfs zo'n test te laten invullen. Loopbaancoach en voormalig P&O-manager Ardiënne

Verhoeven: "Ons zelfbeeld is niet altijd reëel. Zo onderschatten we onszelf vaak en tellen we ervaringen die we buiten ons werk opdoen vaak niet mee." Wie penningmeester is van de tennisvereniging of in het bestuur van school zit, leert van alles: gestructureerd werken, doorzetten als het tegenzit, samenwerken, organiseren, met deadlines rekening houden, moeilijke gesprekken aangaan, mensen beïnvloeden. Ook vaardigheden die je opdoet door het zorgen voor een zieke ouder of buurvrouw kunnen van pas komen. Mensen om ons heen zien dergelijke kwaliteiten vaak eerder dan wijzelf. Tot slot kan de hulp van een vriendin of partner ons ook behoeden voor missers in het geval van zelfoverschatting.

ONTDEK DE RODE DRAAD

Als er eenmaal in kaart is gebracht wat onze vaardigheden zijn, is het makkelijker te onderzoeken wat voor baan daarbij past. Loopbaancoach Ardiënne Verhoeven: "Bekijk allerlei vacatures in kranten en op internet en verzamel de vacatures waarbij u denkt: dat lijkt me leuk! Als het er aardig wat zijn, kunt u kijken of er een bepaalde lijn in zit. Om wat voor werkzaamheden gaat het? Waar gaan uw ogen van glimmen? Al speurend ontdekt u vanzelf een rode draad." Kijk hierbij niet alleen naar de werkzaamheden zelf, maar ook welke sector of soort bedrijf het meeste aanspreekt.

NETWERKEN!

Als eerdere werkervaring niet goed aansluit bij het soort werk dat u nu wilt gaan doen, zal het lastiger zijn die droombaan te vinden. Het is dan extra belangrijk om te weten wat u wilt en waard bent, zodat dat goed naar voren komt tijdens een sollicitatiegesprek. Die stap kan verkleind worden door eerst via een uitzendbureau te gaan werken, zij regelen dan de introductie bij een werkgever. Daarnaast hebben we allemaal wel een

GEWOON EVEN UITPROBEREN

Is die droombaan in de praktijk ook zo leuk? Er zijn verschillende initiatieven die het mogelijk maken om dat te ontdekken. Gewoon, door het een dagje uit te proberen en mee te draaien. Geheel vrijblijvend en zonder risico's. Kijk hiervoor eens op www.everydayfriday.nl of www.glimpen.nl. En er zijn ook heel veel boeken en sites om te ontdekken wat u wilt en kunt: • *Welke kleur heeft jouw parachute?* door Richard Nelson Bolles (Nieuwezijds) • www.workwonders.nl, zie 'Tools' • www.123test.nl, zie: onder andere 'beroepskeuzetest' en 'kerntyperingstest' • www.intermediair.nl, klik op 'Oriëntatie'. • www.frvbondgenoten.nl/loopbaanadvies, voor trainingen en workshops • *Hoe werk werkt*, door Jolet Plomp (Spectrum). Praktische inzichten uit de arbeidspsychologie, voor wie meer werkplezier wil, bezig is met de balans tussen werk en privé of handvatten zoekt voor een volgende loopbaanstap.

Top

TESSA FABER,

loopbaanbegeleider: "Als je het gevoel hebt op een dood spoor te zitten bij het vinden van een passende baan, praat dan met mensen in de omgeving. Bij het maken van een nieuwe stap is het belangrijk om geïnspireerd te worden door de mensen om je heen."

Flop

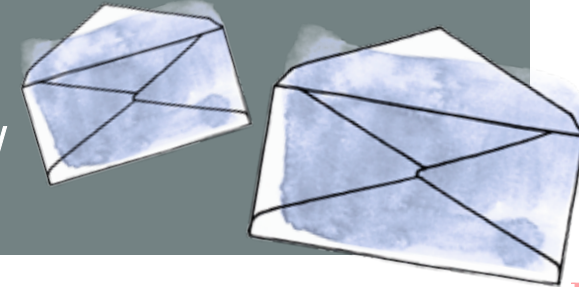
PETER MOOIJ,

inspiratiecoach: "Welk werk zou je het allerliefste doen? Waar word je blij van? Weet u hier niet het antwoord op, besteed dan eerst een periode om daarachter te komen. Lukraak solliciteren staat namelijk altijd garant voor een teleurstelling."

netwerk van mensen die kunnen helpen. Wie bijvoorbeeld achter de receptie van het ziekenhuis wil werken, kan eens met iemand die dat werk al doet gaan praten. Er is vast wel iemand (via school, de buurt, de sportclub) die in het ziekenhuis werkt, vraag hem of haar dan het eerste contact met de baliemedewerkster voor te leggen. Schroom niet, want mensen vertellen vaak graag over hun werk. Ardiënne Verhoeven: "De truc is: gebruik het gesprek niet om een baan te krijgen, maar om je te oriënteren. Het vergroot de kansen om in een dergelijke baan te rollen." Degene die nu de baan heeft, weet het als eerste als er een nieuwe collega nodig is. Als jullie een goed gesprek hebben gehad over het werk, zal diegene zeker aan u denken.

Stap 2

SCHRIJF EEN GOEDE BRIEF MET CV

TWEE LEESMINUTEN

Het is het meest onderschatte deel van solliciteren: het curriculum vitae. Aan de hand daarvan maken P&O-medewerkers namelijk een eerste selectie uit die bijvoorbeeld 150(!) kandidaten, voordat ze überhaupt brieven gaan lezen. Een goed cv zorgt ervoor dat iemand binnen twee leesminuten goed uit de verf komt. Het geeft een actueel beeld van werkervaring en opleidingen en op welke terreinen iemand inzetbaar is.

ander moet vertellen wat u doet, blijkt dat heel veel te zijn. De voorraden op peil houden, de inkoop regelen, het geld afstorten etc. "Zet ze allemaal bij 'taakomschrijving' op het cv. Ze geven een compleet beeld van wat iemand kan en doet."

MAAK EEN PERSOONLIJKE BRIEF

Het enige waar je in het begin voor moet zorgen, is dat je wordt uitgenodigd voor een gesprek. "Het komt erop neer jezelf aan te prijzen zonder jezelf op te dringen", zegt Marie-Paule Fritschy, afgestudeerd op onderzoek naar sollicitatiebrieven. Vertel impliciet waarom u geschikt bent (ik ben gewend om op onbekende mensen en situaties af te stappen en pas me gemakkelijk aan) in plaats van de termen uit de vacaturetekst te gebruiken (Ik ben samenwerkingsgericht en pro-actief). Zo kan de werkgever zelf conclusies trekken. Verzin geen heldendaden, maar wees ook niet te voorzichtig, waarschuwt Marie-Paule Fritschy. "De zin: 'Als pas afgestudeerde vermoed ik dat ik goed tot mijn recht zou komen in deze functie' is niet geslaagd. 'Pas afgestudeerd' blijkt wel uit het cv. En 'ik vermoed dat' ontkracht de boodschap. Geef liever een voorbeeld waarmee u illustreert waarom u geschikt bent." Zij raadt af om zinnen uit voorbeeldbrieven over te nemen. "Ze zijn vaak te algemeen geformuleerd en niet afgestemd op de degene aan wie de brief gericht is." Qua toon is het slim om goed te kijken naar de vacaturetekst. Is die deftig en formeel of gaat het om een

"Met een goede brief word je eerder uitgenodigd voor een gesprek"

HOE MAAK JE EEN CV?

"Hoe een cv eruit moet zien, hangt af van de baan waarop je solliciteert", aldus Aaltje Vincent, loopbaantrainer en schrijver van een aantal boeken op het gebied van banen zoeken. "Welke ervaring en kwaliteiten worden gevraagd voor die nieuwe baan? Kijk welke taken en competenties uit uw huidige werk daarvoor relevant zijn, en benadruk ze door ze stuk voor stuk te benoemen in het cv." Laat de regels los over hoe het moet. Begin niet met 'opleidingen' als het meer dan tien jaar geleden is, maar zet ze aan het einde. Burgerlijke staat, kinderen en hobby's? Vermeld deze alleen wanneer dat relevant is voor de baan.

LAAT JE CV OOK AAN IEMAND ZIEN

"Mijn ervaring is dat mensen die hun cv in hun eentje maken, nog niet voor dertig procent uit de verf komen", zegt Aaltje Vincent. Kwaliteiten die we zelf vanzelfsprekend vinden, vergeten we te noemen. Zelf denkt u misschien: ik ben verkoopster in een cadeauwinkel. Maar als u aan een

Top

VERA BERGKAMP,

directeur HR Sociale Verzekeringsbank: "Persoonlijke, originele zinnen die de sollicitant onderscheidt van andere kandidaten wekken mijn aandacht. Zoals iemand die solliciteerde voor projectmanager en schreef: Ik kom uit een boerengezin, dus ik sta letterlijk en figuurlijk graag met mijn voeten in de modder."

Flop

VERA BERGKAMP,

directeur HR Sociale Verzekeringsbank: "Ooit vermeldde iemand die naar een zware functie solliciteerde alle bijbaantjes in haar cv. Dat je in een ijsalon hebt gewerkt als scholier is echt niet van belang."

hooggeplaatste functie, spreek de lezer dan aan met 'geachte' en sluit af met 'hoogachtend'. In het algemeen volstaat 'beste mevrouw/meneer' en 'met vriendelijke groet' tegenwoordig prima. Staat er in de vacature een e-mailadres vermeld, stuur de brief dan per mail.

STRAAL ENTHOUSIASME UIT

Een nieuwe stap kan overkomen als een vreemde zet of een gedwongen keuze. Een afwijzing met het commentaar 'u voldoet niet aan onze functie-eisen' wanneer u geen ervaring hebt in de betreffende functie, zijn te voorkomen door hierop in de brief te anticiperen. Zo kunt u iets schrijven als: 'Hoewel mijn opleiding niet helemaal aansluit op deze functie, heb ik in de praktijk al meermalen soortgelijk werk gedaan.' Straal enthousiasme uit en leg uit waarom deze switch past bij uw ontwikkeling. Doe dat aan de hand van voorbeelden. 'Ik organiseer al jaren evenementen rond dit thema, wat mij veel kennis over dit vakgebied heeft opgeleverd.'

TIP

Zet boven aan het cv (onder personalia) een regeltje met uw profiel. Bijvoorbeeld: spin in het web, bruggenbouwer, vakbekwaam. De lezer heeft zo in een oogopslag een beeld van u.

Stap 3 SOCIALE MEDIA GEBRUIKEN

HOE WORD JE GEVONDEN?

Nog maar 5% van de vacatures komt in de krant en de meeste banen worden via via gevonden. Anno 2011 zijn LinkedIn, Hyves, Twitter en Facebook onmisbaar bij het vinden van een baan. Deze *social media* kunnen op verschillende manieren helpen.

Een derde van de bedrijven zoekt op sites als LinkedIn naar geschikt personeel. Dat is effectiever, sneller en goedkoper dan een advertentie in de krant plaatsen. Dan moet je wel zorgen dat je gevonden kunt worden. “Een goed profiel op LinkedIn is onmisbaar”, stelt Aaltje Vincent. Werkgevers en recruiters tikken zoektermen in (‘officemanager binnen het postcodegebied van Utrecht, bij een bedrijf met meer dan 1000 werknemers’) en hebben in een split second een overzicht van mensen die aan dat profiel voldoen. Aaltje Vincent: “En het zijn ook maar mensen, dus ze bellen de eerste die boven aan de lijst staat.” Daar kom je door je LinkedIn-profiel zo volledig mogelijk in te vullen. Omschrijf je functie zo breed mogelijk en in verschillende termen. 85% van het profiel kun je zelf invullen, voor de overige 15% heb je drie ‘aanbevelingen’ nodig: getuigenissen over je vakmanschap van mensen met wie je hebt gewerkt. Het is ook handig om je aan te sluiten bij (beroeps)groepen, en actief mee te doen aan discussies over wat er speelt op jouw vakgebied. Daar kijken

recruiters ook vaak naar.

En kijk eens of u via bestaande contacten al ingangen hebt bij bedrijven waar u graag wilt werken, altijd handig voor het voeren van een oriënterend gesprek. Verder adviseert Aaltje Vincent om alle Hyves- en Facebookvrienden (en followers op Twitter) te laten weten dat u werk zoekt – en wat voor werk precies. “Als iemand dan toevallig een vacature tegenkomt die echt iets voor u is, zal die zeker doorgespeeld worden.”

WAT ZET IK OP FACEBOOK?

Houd er altijd rekening mee dat een potentiële werkgever u gaat googlen. Die mogelijke nieuwe werkgever is dan blij een cv op LinkedIn aan te treffen, maar op Hyves en Facebook kunnen compromitterende foto’s van feestjes en vakantiefoto’s staan of andere informatie die niet echt handig is bij het vinden van een nieuwe baan. Neem deze profielen kritisch onder de loep en verwijder dergelijke informatie en foto’s.

MEER LEZEN

- *Solliciteren via LinkedIn, zo zet je online netwerken in om werk en opdrachten te vinden,*

ZELF OP ZOEK

Zelf werk vinden via de sociale media kan op verschillende manieren:

- Bij de beroepsgroepen op LinkedIn zijn onder de knop ‘jobs’ passende banen te vinden. Werkgevers kunnen hier namelijk twee weken lang gratis hun vacature plaatsen.
- Zoekt u op LinkedIn met de ‘Jobs’-knop naar vacatures, dan werkt de zoekmachine samen met ‘Simply hired’ en krijgt u een overzicht van alle vacatures in Nederland die er op het internet te vinden zijn. Vollediger kan niet!
- Op Twiba.nl lopen alle vacatures via Twitter binnen. Bij de zoekfunctie van Twitter ‘#vacatures’ intikken, levert ook veel actuele vacatures op.

Top

JACCO VALKENBURG,

auteur van het boek *Solliciteren via LinkedIn*: “Als recruiter heb ik via LinkedIn een kandidate gevonden die pas sinds twee dagen op zoek was naar een nieuwe baan. Ze was verrast dat ik haar benaderde en het bleek een perfecte match te zijn met het bedrijf waar ze nog steeds werkt. Reageren op een vacature blijkt dus niet altijd te hoeven.”

Flop

CARLIJN POSTMA,

communicatiedeskundige en auteur van het boek *Zakelijk twitteren voor beginners*: “Als je solliciteert, dan is de kans groot dat je toekomstige werkgever je googelt. Sta je niet op Facebook, Hyves, LinkedIn, dan word je de ‘digitale dakloze’ genoemd. Zit je in een sollicitatieronde waarin je concurreert met mensen die wel op internet staan, dan loop je direct twee stappen achter.”

door Aaltje Vincent en Jacco Valkenburg (Spectrum).

- *Jobmarketing. Werk vinden: zo pak je het aan,* door Aaltje Vincent (Spectrum).
- *De kleine Twitter voor Dummies,* door Raymond Janssen (Pearson Education).
- *Netwerken werkt,* door Rob van Eeden (Spectrum).

Stap 4

HET GESPREK VOORBEREIDEN

Een goede voorbereiding is het halve werk. Wie antwoorden op vragen paraat heeft, komt immers overtuigender over. Hoe doe je dat? “Mensen zijn zich vaak niet bewust van waar bedrijven naar op zoek zijn. Ook hebben ze weinig kennis over zichzelf. Terwijl beide aspecten belangrijk zijn tijdens een sollicitatiegesprek”, zegt Ardiënne Verhoeven, die jarenlang als personeelsmanager werkte bij KPN en Unilever. Nu runt ze Workwonders, waarbij ze mensen helpt met loopbaanoriëntatie en het vinden van een baan.

“Oefen van tevoren hardop het uitspreken van uw kwaliteiten”

“Uit de vacaturetekst kun je veel informatie halen over hoe het gesprek gaat verlopen, door te kijken naar welke kwaliteiten er worden gevraagd. Wie zich goed voorbereidt, kan het gesprek enigszins sturen. Dus weet wat u wilt vertellen en wilt vragen. Dat is echt beter dan: ik zie wel wat er op me afkomt.” Ga op zoek naar informatie over het bedrijf, zo komt u erachter wat de werkgever verwacht. Dergelijke informatie is te vinden op de website van het bedrijf maar ook in bijvoorbeeld krantenartikelen.

BEDENK ALVAST VOORBEELDEN

“De standaard tegenvraag in een sollicitatiegesprek als je uitlegt wat je zoal kunt, is: ‘Geef eens een voorbeeld waaruit dat blijkt?’ In de praktijk luidt het antwoord vaak: ‘Eh, even nadenken hoor...’”, weet Ardiënne Verhoeven. Zonde, want wie ergens lang over na moet denken, heeft een kans verspeeld. Bedenk dus bij alle kwaliteiten die u geschikt maken voor de baan, concrete voorbeelden waaruit dat

Top

DANIELLE FLOHR,

recruiter: “Bedenk van tevoren ook goed wat je minpunten zijn. Hier wordt heel vaak naar gevraagd en als iemand dan geen antwoord weet, heeft hij of zij totaal geen zelfkennis of wil niet eerlijk zijn.”

Flop

MARLIES VAN WIJHE,

zakenvrouw van het jaar 2010: “Ik kan slecht tegen mensen die tijdens een gesprek achterover leunen met een air van: ik heb niets te vragen. Een sollicitatiegesprek is voor beide partijen bedoeld om uit te vogelen of je bij elkaar past.”

HANDIGE SITES

- www.solliciteerbeter.nl
- www.zakelijk.infonu.nl
- <http://carriere-advies.monsterboard.nl/sollicitatiegesprek>
- www.workwonders.nl klik op ‘werknemers’ en vervolgens ‘interviewvraagbaak’. Hier is per competentie te zien welke vragen u kunt verwachten.

blijkt. Ardiënne Verhoeven: “Iemand ervan overtuigen dat je iets kunt, doe je door te laten zien wat je hebt gedaan.” Waak ook voor doodoeners. “Waarom spreekt deze baan als verpleegkundige u zo aan? Ik werk graag met mensen.” Tja. Werken met mensen doe je ook als je achter de kassa bij de supermarkt zit. U moet dus met een beter antwoord komen. Ardiënne Verhoeven: “Denk goed na over waarom u deze baan zo graag wilt. Dat kan zijn vanwege het bedrijf, de loopbaanmogelijkheden, de condities of de inhoud van het werk zelf.”

DOE EEN PROEFGESPREK

Een compleet gesprek oefenen is nauwelijks te doen, maar het helpt wel om bepaalde delen met iemand door te nemen.

DEZE VRAGEN KUNT U VERWACHTEN

- Waarom bent u geschikt voor deze functie?
- Bent u zelfstandig/inventief/creatief etc.?
- Waarom wilt u juist bij dit bedrijf werken?
- Wat zijn uw positieve en negatieve eigenschappen? (Zelfkennis is belangrijk. Negatieve eigenschappen hoeven niet slecht te zijn. Noem een trekje dat niet onoverkomelijk is voor deze baan, of positief uitgelegd kan worden. Ongeduldig zijn kan bijvoorbeeld ook betekenen dat je graag dingen voor elkaar wilt krijgen).
- Kunt u tegen kritiek? (Ja, en geef een concreet voorbeeld).
- Hebt u nog vragen? (Altijd, anders komt u niet geïnteresseerd over. Vraag naar inhoudelijke dingen, zoals de cultuur in het bedrijf, welke doelen men wil bereiken etc.)

STRAK IN T PAK OF JUIST LEKKER CASUAL?

WAT TREK JE AAN?

De afspraak is gemaakt, het gesprek inhoudelijk voorbereid. Maar wat trek je aan? Zoek van tevoren uit welke kledingcodes er heersen bij het bedrijf waar u solliciteert. Bijvoorbeeld via de website (let dan vooral op de uitstraling), via mensen die er al werken of door bij het bedrijf langs te rijden en te kijken hoe de werknemers gekleed gaan. Het is belangrijk uw kleding af te stemmen op het bedrijf. Casual gekleed gaan terwijl

werkt, kun je je ook beter formeel en niet te opvallend kleden. Tenzij het om een modern bedrijf met hippe producten gaat, dan is casual prima.”

LET OP DE DETAILS

Zijn de schoenen netjes gepoetst, hangen er geen rafels of losse naadjes aan de kleding? Het lijken misschien futiliteiten, maar dergelijke details kunnen het sollicitatiegesprek maken of breken. Eugenie Savenije: “Wanneer je binnenkomt, heeft je gesprekspartner – nog voor er een woord is gewisseld – zich binnen enkele seconden onbewust een oordeel over je gevormd, puur op basis van kleding en uitstraling. Dat oordeel is vaak bepalend voor hoe het gesprek gaat verlopen. Je kunt praten wat je wilt, maar afgetrapte schoenen maak je niet meer goed.” Ze geven de potentiële werkgever namelijk de indruk dat u ongeïnteresseerd en slecht voorbereid bent. Op welke functie en in welke branche je ook solliciteert, het is altijd belangrijk er verzorgd uit te zien en fris te ruiken. Straal uit dat je jezelf de moeite waard vindt!

THE FINISHING TOUCH

Een sportjack over je nette pak, een overdadige hoeveelheid armbanden of ringen of een sjofel leren rugzakje aan de schouder. Liever niet. “Let erop dat

Top

COCO DE MEYERE, lifestyle consultant: “Het is een uitdaging om gekleed als jezelf op gesprek te komen. Maakt u te veel werk van kleding die u anders nooit zou dragen, dan is de valkuil dat er een outfit binnenkomt in plaats van een persoon.”

Flop

MARLIES VAN WIJHE, zakenvrouw van het jaar 2010: “Een spijkerbroek aantrekken naar een sollicitatiegesprek vind ik niet kunnen. Verder zijn er vrouwen die de neiging hebben te veel parfum op te doen. Pas daarmee op.”

de accessoires in harmonie zijn met de kleding”, zegt Eugenie Savenije. Een ring, oorbellen en een kettinkje dragen is prima, maar een overdadige hoeveelheid leidt af. Dat geldt ook voor make-up en parfum. Make-up staat verzorgd, maar houd het bescheiden en naturel. Spuit ook geen flinke wolken parfum op. “Dat heeft iets van verleiding. En los daarvan: als uw gesprekspartner het parfum vies vindt, is het gedaan met de sollicitatie”, aldus Eugenie Savenije.

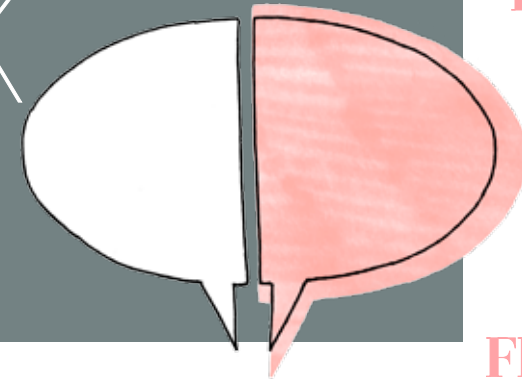
NOT DONE:

- Een korte rok. Een rok lengte tot op de knie of net eroverheen is acceptabel.
- Blote benen. Ook al is het warm weer, een panty staat verzorgder.
- Een uitdagend decolleté.
- Open schoenen waarin hielen en/of tenen zichtbaar zijn. Niemand ziet graag lelijke tenen of hakken vol eelt of kloven.
- Stilettohakken. Te ordinair.
- Een mouwloos shirt.
- Een spijkerbroek, ook geen nette variant.
- Te strak zittende kleding.

DRESS FOR SUCCESS

Er goed uitzien vergroot je kansen bij een gesprek en geeft zelfvertrouwen. Maar wat als je geen geld hebt voor geschikte sollicitatiekleding? Dan kun je terecht bij een van de twaalf Dress for Successwinkels voor gratis persoonlijk advies, kleding, en – indien voorradig – schoenen en accessoires. De winkels worden gerund door vrijwilligers en de (nieuwe!) kleding is afkomstig van donaties uit het bedrijfsleven en van particulieren. www.dressforsuccess.nl.

HET GESPREK ZELF

KOM OP TIJD

Zorg dat je op tijd bent voor het gesprek. Zo kun je je nog even opfrissen, de make-up controleren en eventueel een andere panty aantrekken mocht er onverhoopt een ladder in zitten. Ander voordeel: u kunt even op adem komen om dan rustig en geconcentreerd het gesprek in te kunnen gaan. Houding en uitstraling bepalen de eerste indruk. Loop recht op, geef een stevige handdruk en kijk uw gesprekspartner recht aan. Leg tijdens het gesprek de armen op tafel om te voorkomen dat u onderuitzakt en vaak voor afhangelende schouders. Ardiënne Verhoeven: “Zorg dat je enthousiasme en spirit uitstraalt, waarmee je de werkgever in feite vertelt: ik kan voor jou de dingen doen die je graag gedaan wilt hebben. Die uitstraling krijg je door wat je zegt, maar ook door hoe je erbij zit.”

“Stel zelf ook vragen tijdens het gesprek, pak er desnoods een lijstje bij”

hebben. Die uitstraling krijg je door wat je zegt, maar ook door hoe je erbij zit.”

POSITIEF ZONDER TE LIEGEN

Liegen of overdrijven over wat u kunt, is echt uit den boze. Net als negatief doen over de vorige werkgever als bijvoorbeeld wordt gevraagd waarom uw vorige baan niet meer interessant was. Zeg niet: ‘ik kreeg niet de ruimte om me te ontwikkelen, waardoor het werk eenzijdig werd’, maar liever: ‘er waren geen doorgroeimogelijkheden.’ “Schets een reëel verhaal, maar op een positieve manier”, adviseert Ardiënne Verhoeven. “Bedrijven willen graag een positief ingestelde werknemer, iemand die een nieuwe energie met zich meebrengt en

iets toevoegt aan de organisatie. Doe dus niet negatief, want dan zaait u daar twijfel over.”

HET GESPREK STUREN

Dankzij een goede voorbereiding weet je welke dingen je wilt zeggen om aan te tonen dat je geschikt bent voor de baan. De meeste werkgevers/interviewers stellen gericht vragen, maar je kunt zelf ook het gesprek enigszins sturen om jezelf goed neer te zetten. Bijvoorbeeld als de gesprekspartner vraagt of je iets over jezelf wilt vertellen. Ardiënne Verhoeven: “Ook komt het voor dat de interviewer vooral zelf aan het woord is over het bedrijf, in plaats van vragen te stellen. Door goed te luisteren, kun je op iets wat hij of zij vertelt, inhaken om iets over jezelf te vertellen.”

VERWACHTINGEN

Het gesprek dient niet alleen om te laten zien dat u geschikt bent voor de baan, maar ook om er zelf achter te komen of die baan en de werkgever echt bij u passen. “Om dat goed in te schatten, is het slim om de verwachtingen die de werkgever heeft over invulling van de functie, boven tafel te krijgen”, vertelt Ardiënne Verhoeven. “Dan heb je het niet over de taken zoals die in de vacaturetekst zijn beschreven, want die zijn vaak algemeen: een administratief medewerker stelt de maandcijfers op, controleert de administratie enzovoorts. Maar op welke prestaties rekent de werkgever je concreet af? Bijvoorbeeld dat je aan het eind van het jaar de loonadministratie in SAP hebt gedaan?” Zo zijn er meer vragen die u kunt stellen: Wat voor type mensen werken er op de afdeling? Wat vindt de leidinggevende belangrijk?

Top

HENNIE VAN DER MOST, ondernemer en bekend van het tv-programma *Operatie van der Most* op omroep Max: “Ik kijk altijd in iemands ogen om de passie te zoeken. Enthousiasme zegt me meer dan iemands kennis. Dat eerste heb je of heb je niet, dat laatste kun je leren.”

Flop

TESSA FABER, loopbaanbegeleider: “Ik heb een keer ergens gesolliciteerd waar ik tijdens het gesprek voelde dat we verschillende visies hadden. Ik werd wel aangenomen, maar precies dat verschil in inzicht resulteerde in een conflict met mijn leidinggevende en een burn-out. Ik had tijdens dat sollicitatiegesprek meteen duidelijk moeten zijn.”

Hoeveel bewegingsruimte is er? Is er ruimte voor vernieuwingen of zijn die net doorgevoerd?

LIJSTJE MET VRAGEN

‘Hebt u nog vragen?’, klinkt het vaak aan het einde van het gesprek. Zorg dat u die altijd hebt. Stel desnoods van tevoren een lijstje op. Het staat helemaal niet raar om dat erbij te pakken als u niets te binnen schiet, sterker nog: het maakt een goed voorbereide indruk. Zeker als je aangeeft dat er al zo veel besproken is dat je even de checklist erbij pakt, komt dan niet onbeholpen over. En vertelt men niet uit zichzelf wat de vervolgstappen zijn, vraag daar dan naar: ‘Hoe loopt het verder, wanneer hoor ik iets van u?’ En: ‘Met wie is een eventueel volgend gesprek?’ Vraag ook met welke testen u te maken krijgt als dat van toepassing is, zoals een psychologische test of een assessment, en wanneer die dan zijn. “Deze laatste vragen moeten wel passend zijn, dat hangt af van hoe het gesprek is verlopen. Dat moet je aanvoelen,” besluit Ardiënne Verhoeven.

Stap 7

ONDERHANDEL STEVIG OVER HET SALARIS

SALARISSTAP

Gefeliciteerd! U bent in principe aangenomen. Het onderhandelen over het salaris en andere voorwaarden kan beginnen. We weten het: mannen onderhandelen vaker over hun salaris dan vrouwen. Ze doen dat in 57% van de gevallen al bij hun eerste baan, tegenover 7% van de vrouwen. Zonde, want die achterstand op salarisgebied haal je niet meer in. Een nieuwe baan is hét moment om een salarisstap te

maken. En die instap is bepalend voor het salaris gedurende de rest van uw loopbaan. Ben je eenmaal in een bepaalde salarisschaal ingedeeld, dan kom je daar niet meer zo makkelijk uit. Loopbaancoach Adriënné Verhoeven: "Er is sprake van het marktprincipe. Jij

hebt kennis, ervaring en bepaalde kwaliteiten, de werkgever zoekt iemand die het werk voor hem doet en is bereid daarvoor te betalen." Hij zit niet op een nieuwe zoektocht te wachten.

WAT IS EEN REDELIJK SALARIS?

Als u al een baan hebt, is er een redelijk referentiekader van wat een reëel salaris is voor het werk dat u doet. Maakt u een switch of een carriërestap, dan is het lastiger. Sites zoals www.loonwijzer.nl kunnen hierbij helpen. "De salarissen voor dezelfde functie kunnen per branche verschillen. Het scheelt nogal of je op de P&O-afdeling van een bank werkt of bij een productiebedrijf, terwijl er dan misschien meer taken zijn. Ook lastig is dat

de functies niet onderling te vergelijken zijn", waarschuwt Ardienne Verhoeven. Het is slim om navraag te doen bij collega's en in de omgeving, al praat niet iedereen graag over zijn salaris. Bij grote bedrijven en in branches zoals de gezondheidszorg zijn de salarissen per functie strikt ingedeeld in schalen en werkjaren. Voor leerkrachten en intercedenten geldt hetzelfde. Hoger-opgeleiden en mensen die bij een klein bedrijf werken, hebben vaak meer onderhandelingsruimte.

VRAGEN OM MEER

Valt het bod dat de werkgever doet lager uit dan je zelf in gedachten had, dan begint het onderhandelen. En nee, dat hoeft niet keihard of hyperstrategisch. Eerlijk reageren is het beste. Ardienne Verhoeven: "Je zegt gewoon: 'Mijn inschatting was dat het salaris hoger zou zijn', of: 'Het is wat aan de onderkant als ik kijk naar wat gebruikelijk is', en vervolgens: 'Waar ligt dat aan?'" Het kan te maken hebben met de invulling van de functie, of de manier waarop het beloningssysteem in elkaar zit. Of dat er goede secundaire arbeidsvoorwaarden zijn, zoals het volgen van een opleiding. Het is raadzaam om in uw omgeving te checken of het gedane bod reëel is. En u bepaalt natuurlijk zelf of u het werk voor dat bedrag wilt doen. Is dat niet het geval, vraag dan of de werkgever er nog over na wil denken. Maar kijk niet alleen naar het salaris. Om een compleet beeld van de totale beloning te hebben, moeten de secundaire arbeidsvoorwaarden ook duidelijk zijn. Denk aan: de pensioenregeling, reiskostenvergoeding, een ov-jaarkaart, zorgverzekering, een fietsplan, computer van de

Top

COCO DE MEYERE,

lifestyle consultant, over de etiquette van het onderhandelen: "Salarisonderhandelingen horen bij de sollicitatie. Als het tijdens de gesprekken niet aan bod komt, begin er dan zelf over, tegen het einde. Iemand die dat niet durft, wil ik niet."

Flop

HENNIE VAN DER MOST,

ondernemer: "Iemand die als argument heeft dat hij meer wil verdienen omdat hij ergens anders ook meer kan verdienen, dan laat ik hem lopen. Als dat zo is, dan moet hij bij dat andere bedrijf zijn en niet bij mij."

"Kijk of vanuit huis werken of af en toe later beginnen mogelijk is"

zaak thuis en dergelijke. Ardienne Verhoeven: "Het verbeteren van je positie zit 'm niet alleen in het netto salaris. Vanuit huis kunnen werken, later beginnen of doorgroeimogelijkheden zijn ook veel waard."

LEG AFSPRAKEN GOED VAST

Sommige bedrijven bieden zogenaamde ingroeitrajecten: als blijkt dat u goed functioneert, wordt het salaris verhoogd. Ardienne Verhoeven: "Leg afspraken in dit geval concreet vast. Binnen welke termijn kunnen ze goed inschatten of je voldoet aan de eisen, wanneer wordt dat geëvalueerd? En aan welke eisen moeten er precies worden voldaan? Want straks ben je een half jaar verder, is de leidinggevende met wie deze afspraken gemaakt zijn, vertrokken en zit jij met lege handen."

HANDIGE HULP JES:

- *De sollicitatiewaaijer* van Ineke en Pieter Tanis is een handig hulpmiddel met tips voor een geslaagde sollicitatie (www.thema.nl).
- *Strategisch onderhandelen voor vrouwen*, door Yvette Berkel, Monic Bührs en Elisa de Groot (Van Duuren Management)
- www.loonwijzer.nl: tips over het onderhandelen, berekenen wat een passend salaris is en meer
- www.zorgloonwijzer.nl.